

ויגש

מה הקשר?

מה הקשר בין העניין הכי אקטואלי ושייך כעת – **הגאולה**, לבין הפרשה? במבט ראשון נראה שהקשר הוא בהפטר. בהפטר השבוע מדובר על איחוד מלכות יהודה ויוסף לעתיד לבוא, כאשר מלך המשיח (מזרע דוד ויהודה), מולך עליהם. תופעה דומה מתוארת בפרשה, כאשר: "ויגש אליו יהודה" – מבטא את איחוד יהודה ויוסף. אבל לכאורה בפרשה זה להפך:

בתיאור שבתחילת הפרשה, מובע התוקף של **יוסף** – כמשנה למלך ושליט מצרים מטעם פרעה – כשיהודה מתבטל אליו ונזקק לבקש ממנו טובות ורחמים, ואילו בהפטר המלך מזרע **יהודה** דווקא הוא המושל על כל העם (לאחר איחודם בגאולה)!

לפי זה מתעוררת כאן שאלה נוספת: לכאורה תחילת וסוף הפרשה סותרים זה לזה! בתחילת הפרשה יהודה ואחיו הם במצב ירוד, וזקוקים להתחנן ליוסף בתור בעל הבית על מצרים, ואילו בסופה הם מקבלים למגורים והיאחזות את טוב ארץ מצרים – מה שמראה על התוקף של יעקב ובניו.

אולם אם נתבונן לעומק – נראה שבאמת יהודה נהג בתחילת הפרשה בתקיפות יוצאת מן הכלל ממש: הוא עומד לפני שליט מצרים, יודע את כוחו וסמכותו של שליט זה, ועם זאת, הוא ניגש אליו בתוקף, בלי ליטול רשות, ומדבר איתו קשות!

ובכן – תוקף כזה באמת נותן את הכח להתיישב בהרחבה בטוב ארץ מצרים (כמתואר בסוף הפרשה), וכן מהווה את ההכנה למתואר בהפטר על מלכותו של מלך המשיח מזרע יהודה.

שני סוגי תוקף

אולם בהתבוננות חוזרת – אמנם יהודה נוהג בהתחלה בתקיפות ותעוזה יוצאת מן הכלל, אולם למעשה הרי את מה שקיבלו בני ישראל **בסוף** הפרשה – הם קיבלו בזכות יוסף, והוא המבטא את תוקפם של בני ישראל במצרים! ובכן, לשם מה צריך את התוקף של יהודה? ואיך זה מסתדר עם ההפטר בה יהודה מעל יוסף? אלא שיש 2 אופני תקיפות:

א- תוקף הבא בתוך גבולות ומגבלות העולם (לפי הגבלות הגלות) – כפי שפעל יוסף שתוקפו בא לו מפרעה המלך.

ב- תוקף שמתעלה מעל כל ההגבלות, שלא מתחשב בהם, ואף משנה אותם – כפי שפעל יהודה.

דוגמא המבהירה זאת היטב נמצאת במגילת אסתר:

מרדכי היהודי מייצג גישה של "לא יכרע ולא ישתחוה": בכלל לא משנה מה אומרת המלכות (=צווי המלך אחשוורוש), או מה כולם עושים (=וכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים), או מה המצב (=גלות ושעבוד) – הוא מסור ונתון כל כולו אך ורק לרצון ה', כל מהותו היא עבודת ה' – וכל דבר שאינו קשור ל"ועבדתם את ה'" – הרי זה עבודה "זרה" – מנותקת לחלוטין מהיהודי.

גישתו של מרדכי היהודי ("ולמה נקרא יהודי? שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי") היא ש"בכל דרכיך דעהו", ומה שלא תורה ומצוות לא רק שאינו "דרכיך" – דרכי ה', אלא שהוא בגדר עבודה "זרה".

לעומתו, "המן", (לא כהמן עצמו שבמגילה, אלא כמייצג גישה ביהדות במסגרת הקדושה), אומר ש"וודאי שצריך לקיים תורה ומצוות כראוי, אך מכיוון שנמצאים בעולם הזה, ובגלות, הרי נתונים לחוקי והגבלות הטבע (שאותם ברא הקב"ה) – ולכן צריך להתחשב בהם – לפחות בענייני הרשות – ענייני העולם הזה".

ומה עושים לפועל?

האם ניתן לבצע את 2 הגישות גם יחד? גישת מרדכי (הכל רק לשם שמיים) וגישת המן (בענייני הרשות יש להתחשב בעולם)?

על הפסוק במגילת אסתר: "לעשות כרצון איש ואיש" אומרת הגמרא בפשטות: "לעשות כרצון מרדכי והמן" – כלומר, זה אפשרי.

במדרש, לעומת זאת, מובאים 2 פירושים:

פירוש א' – אי אפשר למלא הן את רצונו של מרדכי והן את רצונו של המן – הם רוצים דברים סותרים במהותם. פירוש ב' – אמנם זה בלתי אפשרי, אך לעתיד לבוא, הקב"ה יתנהג באופן כזה של מילוי רצונותיהם של 2 אנשים גם יחד – למרות שרצונותיהם סותרים זה את זה.

אין לנו שאלה איך הקב"ה יעשה זאת לעתיד לבוא, הרי הוא כל יכול, אך אנחנו, עכשיו, בגלות – מתאימים לכאורה לפרוש הראשון במדרש – או זה או זה! אמנם לאדם יש בחירה חופשית בין 2 הגישות, אך לפועל, לכאורה, הוא יכול להיות בגלות או לנהוג כמרדכי. והרי אם ה' שלח אותנו לגלות – אנו מוגבלים בהנהגת הטבע, חוקי המדינה וכו' (ושוב, לא מדובר בענייני תורה ומצוות חלילה, אלא רק בענייני הרשות של היהודי). ואם אין גלות, אין כלל צורך ומקום לגישת "המן".

התוקף של יהודה

כאן כדאי לחזור ולבחון את התוקף בו נהג יהודה:

הוא היה ב"גלות", אך לא נכנע בפניה כלל!

יש בו תקיפות שמעל להגבלות הטבע (בניגוד ליוסף, שתקיפותו באה לו בדרכי הטבע "מינוי של פרעה"). אמנם הוא יודע שהוא בגלות (ולכן הוא זקוק ליוסף כדי לשחרר את בנימין) – ויודע את כוחו של יוסף ("כי כמוך כפרעה"), אך מתנהג ברחבות ('בעל-בתיות') ותקיפות כזו, שמאלצת את יוסף להתגלות לאחיו: יהודה פונה ליוסף בתואר "אדוני", וכאילו מבקש ממנו "ידבר נא", כשהוא מגדיר את עצמו "עבדך". אולם למעשה ההתחשבות שלו במגבלות הגלות באה רק על מנת לאלץ את יוסף לשמוע ולקבל את דבריו!

איך מגיעים לעוצמה כזו? על ידי שקשורים עם הקב"ה, ובטלים לחלוטין לרצונו. כך ניתן בתוך הגלות – להתנהג כ"מרדכי" ולעמוד מעל (כל) הגבלות העולם.

דווקא עוצמה זו של יהודה נתנה את היכולת והתוקף האמיתיים למסופר בסוף הפרשה על היאחזות בני ישראל במיטב ארץ מצרים, והיא זו שבאה לידי ביטוי גם בהפטרה – כאשר מיהודה (ולא מיוסף) היא המלכות השלטת – מלכותו של מלך המשיח מזרע דוד ויהודה. מלכות שאינה מתחשבת בשום הגבלות ותנאים – אלא מעל הכל. "מלך המשיח ילחם מלחמות ה'... ונצח כל האומות שסביביו..." עד שכולם יקראו בשם ה'.

המיוחד בדורנו זה

למרות התוקף של יהודה בזמנו ומרדכי בזמנו, ושל צדיקים ויהודים בכל הדורות – היו בכל הדורות הגבלות מבחון, מצד אומות העולם וגזירותיהם על ישראל (ישמור ה'), שלא תמיד איפשרו להם להתנהג עם כל התוקף וה'בעל-בתיות'. אולם היום אין את כל ההפרעות הללו, ואומות העולם מאפשרים ליהודים לנהוג כרצונם – לא רק במדינות שנחשבו תמיד כדמוקרטיות, אלא אף במדינות שעד לאחרונה הגבילו פעילות דתית וכדו'. כיום הדבר תלוי רק בבחירתו החופשית של היהודי.

העולם בכל מקום מוכן ומעוניין היום לקבל עניינים של יהדות, תורה ומצוות. הן יהודים, והן להבדיל גויים (שאתם פועלים בנושא 7 מצוות בני נח), מצפים להשפעה כזו – בדרך של תקיפות ובעל-בתיות.

אדרבא, דווקא על ידי התנהגות כמו יהודה – כאשר מראים את התוקף היהודי, ומרגישים ומדגישים ש"בשבילי נברא העולם" – התנהגות זו עצמה מביאה את הגאולה בפועל.

בפרט בדורנו זה אמורים הדברים, כאשר יש לנו את יוסף (האדמו"ר הקודם, רבי יוסף יצחק), ויש את יהודה – מלך המשיח, שמקבל כוח מיוסף שבדורנו, ויתגלה בקרוב ממש כ"דוד עבדי נשיא להם לעולם" – משיח בגלוי.

ה' טבת? מה זה?

בה' טבת, בשנת תשמ"ז, הוציא בית המשפט הפדרלי בארה"ב פסק דין משמעותי ביותר, שגרם לשמחה רבה בכל חוגי חסידי חב"ד בעולם:

במשך חודשים ארוכים עד אז היו ספרים וכתבי יד של אדמו"ר חב"ד, מהספרייה הייחודית בבית המדרש ב-770 שבניו-יורק, במצב של "שבויים" – כאשר סביבם מתנהלות מערכות משפטיות סבוכות – האם הם שייכים בכלל לתנועת חב"ד (!...), ואם להחזירם לספרייה או לא.

בה' טבת ניתן הפסק בבית המשפט, שאכן – יש להחזיר ספרים אלו למקומם הטבעי – והם זכו ל"פדיון שבויים", דבר שמבטא את התוקף וה'בעל-בתיות' של היהודי בעולם.

אולם ברוסיה עדיין מצויים ספרים רבים וכתבי יד נדירים של האדמו"רים הקודמים, השייכים לתנועת חב"ד. ספרים קדושים ומיוחדים אלו – למרות הפקודה להחזירם – נמצאים עדיין ב"שבוי". דבר זה פוגע ברוסיה עצמה, הן בדברים הניכרים לעין, והן כאלו שלא, אולם המצב כרגע בעינו עומד.

מה יכולים אנו לעשות למען העניין?

להשתדל ברכישת ספרים (וכידוע שיש עניין שספרים, ובפרט ספרי קודש, יעלו כסף – שכן בעולם שלנו דבר חשוב עולה כסף... ועד שהאדמו"ר הקודם הורה משום כך להדפיס את המחיר על גבי כמה קונטרסים). כמו כן להשתדל לתת ספרים לאחרים בשמחות וכו' ואף לילדים קטנים – כמתנה, וכן לעשות מנוי מראש על ספרים שעומדים לצאת לאור, מה שיזרז את פדיון הספרים, ועד להבאת הגאולה האמיתית והשלמה.

משיח שבדורנו מקבל את כוחו מיוסף (מדברי הרבי בשיחה)

ולהוסיף, שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שיחד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו – האדמו"ר הריי"ץ – יש גם את ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש "דוד עבדי נשיא להם לעולם", שבא בסיוע ונתינת כח מיוסף (שבדורנו).

"המעשה הוא העיקר" – ההוראות לפועל המובאות בשיחה כולה:

להתנהג בענייני היהדות בעולם בתקיפות וללא התחשבות במגבלות הגלות, דבר המביא את הגאולה.

לסייע לגאולת ספרי רבותינו נשיאנו מרוסיה על ידי:

להשתדל בקניית ספרי קודש חדשים.

לתת ספרים כמתנה בשמחות ואירועים – גם לילדים קטנים.

לחתום מנוי על ספרים שעומדים לצאת לאור – כדי לקבלם מיד כשיצאו לאור.